

anonimizētā versija

Tulkojums

C-74/19 - 1

Lieta C-253/19

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2019. gada 26. marts

Iesniedzējtiesa:

Tribunal da Relação de Guimarães (Portugāle)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2019. gada 14. februāris

Apelācijas sūdzības iesniedzēji:

MH

NI

Otra puse apelācijas tiesvedībā:

OJ

Novo Banco, SA

Tribunal da Relação de Guimarães (Gimarainšas Apelācijas tiesa)

Otrā civillietu tiesu palāta

[..]

Kopsavilkums

1 – Tā kā valsts tiesai ir pienākums vērsties Tiesā ar jebkādu jautājumu, kas attiecas uz Eiropas Savienības tiesību normu interpretāciju un/vai spēkā esamību, ja saskaņā ar valsts procesuālo tiesību aktiem tā pieņem nolēmumu pēdējā

instancē, Portugāles tiesību sistēmā šāds pienākums var būt gan Augstākās tiesas, gan apelācijas tiesu, gan arī pirmās instances tiesu tiesnešiem.

2 – Pienākuma iesniegt lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu neievērošana var tikt kvalificēta kā valsts pienākumu neizpilde, par ko pret šo valsti tās tiesību sistēmā var celt prasību privātpersona, kurai nodarīts kaitējums, vai arī tikt celta LESD 258.–260. pantā paredzētā prasība sakarā ar valsts pienākumu neizpildi.

Gimarainšas Apelācijas tiesa pieņem šādu nolēmumu:

Tiesvedības priekšvēsture

MH un NI, kas ir laulāts pāris ar pastāvīgo dzīvesvietu [omissis] Norfolkā, Apvienotajā Karalistē, iesniedza pieteikumu par maksātnespējas atzīšanu.

*

Pārsūdzētajā nolēmumā pirmajā instancē lietu izskatījusi tiesa nosprieda, ka tās starptautiskajā piekritībā nav izskatīt apelācijas sūdzības iesniedzēju pieteikumu tāpēc, ka viņu interešu centrs – pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2015/848 3. panta 1. punkta ceturtajā daļā noteikto - atrodas viņu pastāvīgās dzīvesvietas valstī, proti, Apvienotajā Karalistē.

*

Apelācijas sūdzības iesniedzēji minēto nolēmumu pārsūdzēja, izvirzot šādus argumentus:

- a) Apelācijas sūdzības iesniedzēji lūdz atzīt savu maksātnespēju, norādot faktiskos apstākļus, konkrēti tos, kas izklāstīti sākotnējā pieteikuma 3.–18. punktā.
- b) No minētajiem faktiskajiem apstākļiem skaidri izriet, ka viņi nespēj izpildīt savas saistības.
- c) Pašlaik viņu pastāvīgā dzīvesvieta atrodas Apvienotajā Karalistē, kur viņi ir strādā.
- d) Visi viņu maksātnespējas pamatā esošie darījumi un līgumi tika noslēgti Portugālē.
- e) Portugālē atrodas vienīgais viņiem piederošais nekustamais īpašums.
- f) Neskatoties nedz uz to, ka viņi dzīvo Apvienotajā Karalistē, nedz uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2015/848 84. pantā noteikto, ir acīmredzami, ka ar minēto normu pašu par sevi vien netiek izslēgts, ka izskatīt prasības pieteikumu, ko iesnieguši apelācijas sūdzības iesniedzēji, ir Portugāles tiesu piekritībā.

g) Šajā gadījumā saskaņā ar minētās regulas 30. apsvērumu apelācijas sūdzības iesniedzēju pieteikuma izskatīšana ir Portugāles tiesu piekritībā.

h) Tā tas ir tāpēc, ka vienīgais viņiem piederošais īpašums atrodas Portugālē, un tas nozīmē, ka minētajā valstī atrodas viņu interešu centrs.

i) Šis apstāklis *ipso iure* pamato, ka Portugāles tiesu starptautiskajā piekritībā ir izskatīt apelācijas sūdzības iesniedzēju pieteikumu par maksātnespējas atzīšanu, jo Portugāles tiesu izņēmuma starptautiskajā piekritībā ir veikt apelācijas sūdzības iesniedzēju nekustamā īpašuma apķīlāšanu un pārdošanu īpašuma likvidācijas nolūkā.

j) Vienīgais veids, kā var panākt apelācijas sūdzības iesniedzēju prasījumu apmierināšanu, ir celt prasību valsts teritorijā, tāpēc vien, ka viss viņiem piederošais likvidējamais nekustamais īpašums atrodas Portugālē.

k) Apelācijas sūdzības iesniedzēju pašreizējai dzīvesvietai nav nekādas saiknes ar viņu maksātnespēju izraisījušajiem notikumiem, jo tie radās tikai Portugālē.

l) Pieteikums par maksātnespējas atzīšanu pārsūdzētajā nolēmumā esot noraidīts kā nepieņemams, nepareizi interpretējot un piemērojot attiecīgās tiesību normas.

Šo iemeslu dēļ apelācijas sūdzības iesniedzēji lūdz apmierināt apelācijas sūdzību u tādejādi gan atcelt pārsūdzēto nolēmumu, gan nolemt turpināt procedūru ar visām no tā izrietošajām tiesiskajām sekām.

[..]

*

Saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 635. pantu apelācijas sūdzības priekšmetu nosaka apelācijas sūdzības iesniedzēja izvirzītie prasījumi, tādejādi šajā apelācijas tiesvedībā ir jāpārbauda, vai uzsākt maksātnespējas procedūru, kā to lūdz apelācijas sūdzības iesniedzēji, ir Portugāles tiesu piekritībā.

*

Nolēmums

Šajā lietā nav strīda par to, ka no 2016. gada apelācijas sūdzības iesniedzēju pastāvīgā dzīvesvieta ir Apvienotajā Karalistē, kur viņi strādā algotu darbu. Vienīgais viņiem piederošais nekustamais īpašums atrodas Portugālē.

To, vai uzsākt minēto procedūru ir Portugāles tiesu piekritībā, var pārbaudīt, talkā ņemot Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 2015/848.

Minētās regulas 3. panta 1. punktā ir noteikts, ka “sākt maksātnespējas procedūru (“galvenā maksātnespējas procedūra”) ir tās dalībvalsts tiesas piekritībā, kuras teritorijā atrodas parādnieka galveno interešu centrs. Galveno interešu centrs ir vieta, kur parādnieks regulāri pārvalda savas intereses un ko trešās personas var noskaidrot.

[..]

Jebkuras citas fiziskas personas gadījumā par galveno interešu centru uzskata minētās fiziskās personas pastāvīgo dzīvesvietu, ja nav pierādījumu par pretējo. [..]”

Savukārt šīs regulas 30. apsvērumā, ciktāl tam ir nozīme izskatāmajā lietā, ir tostarp teikts, ka “tādas fiziskas personas gadījumā, kas neveic neatkarīgu darījumdarbību vai profesionālo darbību, vajadzētu būt iespējamam atspēkot šo prezumpciju, piemēram, ja ievērojama daļa no parādnieka aktīviem atrodas ārpus parādnieka patstāvīgās dzīvesvietas dalībvalsts [..]”.

Pārsūdzētajā nolēmumā ir atzīts, ka sākt maksātnespējas procedūru nav Portugāles tiesu piekritībā tāpēc, ka apelācijas sūdzības iesniedzēju interešu centrs atrodas tur, kur ir viņu pastāvīgā dzīvesvieta, proti, Apvienotajā Karalistē.

Savukārt apelācijas sūdzības iesniedzēji apgalvo, ka, tā kā vienīgais viņiem piederošais nekustamais īpašums atrodas Portugālē, atbilstoši minētās regulas 30. apsvērumā teiktajam sākt galveno maksātnespējas procedūru ir Portugāles tiesu piekritībā.

Tādējādi rodas ar interpretāciju saistīts jautājums, atbilde uz kuru nav rodama nedz trūcīgajā judikatūrā, nedz esošajā juridiskajā literatūrā.

Kā uzsver Augstākās tiesas tiesnese *Rosa Tching*, Eiropas Savienības tiesību iedarbīgums un, kopumā ņemot, to pastāvēšana un attīstība vispār ir atkarīga no tā, ka valsts tiesas šīs tiesības piemēro pareizi un vienveidīgi.

Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. panta a) un b) apakšpunktu Eiropas Savienības Tiesas ir kompetencē ir pieņemt nolēmumus par Savienības tiesību interpretāciju un par Savienības iestāžu vai struktūru tiesību aktu spēkā esamību, un ja šādu jautājumu ierosina par lietu, ko izskata dalībvalsts tiesa, kuras lēmumus saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem nevar pārsūdzēt, tad šai dalībvalsts tiesai jāgriežas Tiesā.

Tā ir atbrīvota no šā pienākuma pildīšanas, ja secina, ka “jautājums nav iederīgs, ka Tiesa jau ir interpretējusi strīdīgo Savienības tiesību normu vai arī ka Savienības tiesību pareiza piemērošana ir tik acīmredzama, ka nerodas nekādas pamatotas šaubas par tās interpretāciju” (skat. *Silveira, A. [..] “Anotação aos acórdãos (TEDH) Ferreira Santos Pardal c. Portugal e [TJUE] Ferreira da Silva e Brito (ou do “grito do Ipiranga” dos lesados por violação do direito da União Europeia no exercício da função jurisdicional)”*, [..]).

Šā pienākuma iesniegt lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu neievērošana var tikt kvalificēta kā valsts pienākumu neizpilde, par ko pret šo valsti tās tiesību sistēmā var celt prasību privātpersona, kurai nodarīts kaitējums, vai arī tikt celta LESD 258.–260. pantā paredzētā prasība sakarā ar valsts pienākumu neizpildi (par valsts atbildību Eiropas Savienības tiesību neizpildes dēļ saistībā ar lietu izspriešanas darbību tiesās skat. Tiesas spriedumus, 2003. gada 30. septembris, *Köbler*, C-224/01; 2003. gada 9. decembris, Komisija/Itālijas Republika, C-129/00, un 2006. gada 13. jūnijs, *Traghetti del Mediterraneo*, C-173/03).

Tā kā valsts tiesai ir pienākums vērsties Tiesā ar jebkādu jautājumu, kas attiecas uz Eiropas Savienības tiesību normu interpretāciju un/vai spēkā esamību, ja saskaņā ar valsts procesuālo tiesību aktiem tā pieņem nolēmumu pēdējā instancē, Portugāles tiesību sistēmā šāds pienākums var būt gan Augstākās tiesas, gan apelācijas tiesu, gan arī pirmās instances tiesu tiesnešiem.

Izskatāmajā lietā saskaņā ar *Código da Insolvência e da Recuperação de Empresas* [Uzņēmumu maksātnespējas un sanācijas kodekss] (2003. gada 22. augusta Likums Nr. 39/2003, kas grozīts ar 2015. gada 6. februāra Dekrētlīkumu Nr. 26/2015), 14. panta noteikumiem spriedumi, kurus Apelācijas tiesas pasludina maksātnespējas procedūrā, parasti nav pārsūdzami, jo var pārsūdzēt tikai tos nolēmumus, kas nav saderīgi ar nolēmumiem, kuri pasludināti, piemērojot to pašu tiesisko regulējumu, ja *Supremo Tribunal de Justiça* [Augstākā tiesa] vēl nav izstrādājusi judikatūru.

Tādējādi, ja vien neiestājas šis izņēmuma gadījums, šī Apelācijas tiesa ir pēdējās instances tiesa.

Ņemot vērā visu izklāstīto, tiek nolemts apturēt šo tiesvedību saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 269. panta 1. punkta c) apakšpunkta pirmo daļu un 272. panta 1. punktu un saskaņā ar EKL 234. panta 1. punktu uzdot Tiesai turpinājumā minēto jautājumu saistībā ar interpretāciju.

Prejudiciālais jautājums:

– Vai saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2015/848 dalībvalsts tiesas piekritībā ir sākt galveno maksātnespējas procedūru attiecībā uz kādu pilsoni, kura vienīgais tam piederošais nekustamais īpašums atrodas minētajā valstī, lai arī viņš kopā ar savu saimi pastāvīgi dzīvo citā dalībvalstī, kurā viņš strādā algotu darbu?

*

[..]